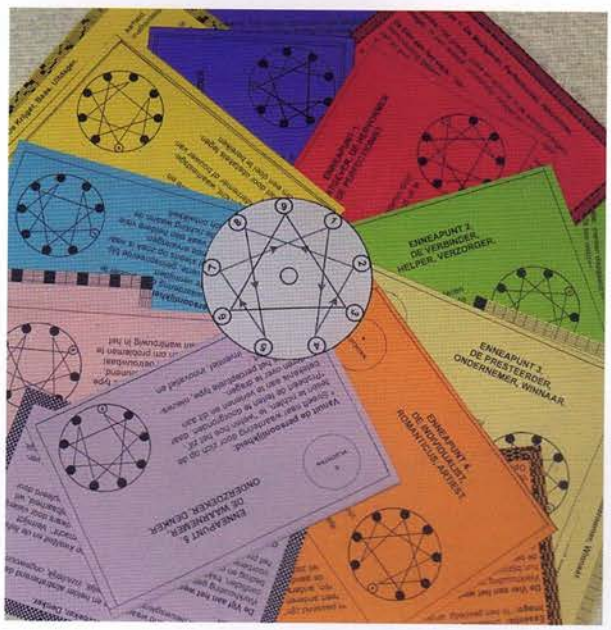
Het enneagram en de Persoonlijkheidscode

DOOR: DINY EGGEN

Ruim tien jaar geleden, tijdens de afronding van mijn coachingsopleiding, deed ik een eerste sessie met de Persoonlijkheidscode, kortweg aangeduid als PER-code. De PER-code als verdieping van het enneagram was toen nog in ontwikkeling. De inzichten die ik kreeg tijdens en na deze sessie, waren ronduit verbluffend. Mijn nieuwsgierigheid naar "meer" was gewekt.
De afgelopen jaren mocht ik veel workshops en lessen van Leo Castelein volgen. Tijdens deze bijeenkomsten werden o.a. procesmodellen verdiept en ontwikkeld. Daarbij ging de PER-code ook steeds meer leven en werd het een prachtig en zeer effectief bezinnings- en coachingsinstrument.
Voordat ik inga op de PER-code, eerst iets over het enneagram.

WAT IS HET ENNEAGRAM?

Het enneagram is vooral bekend als hulpmiddel voor het typeren van je persoonlijkheid. Hier gaat het over de vraag welk type je bent. Ik heb het enneagram leren gebruiken in een meer oorspronkelijke betekenis, namelijk als symbool voor de kwaliteiten en de werkzaamheid van het bewustzijn.
Het centrum van het enneagram staat voor wat je ten diepste bent, je Essentie of Oorspronkelijk Gezicht. Op de negen punten van de omtrek staan verschillende kwaliteiten van die essentie. Daarnaast heb je je persoonlijkheid - het masker (personae) dat je draagt. Dit bestaat uit vaste gedragspatronen en overlevingsstrategieën die je onvrij maken. Ze staan het rechtstreeks en vrij handelen vanuit je essentie in de weg.

DE PERSOONLIJKHEID

De persoonlijkheid (of persona) is het masker dat het individu draagt waarmee hij/zij zich aan de wereld presenteert om waardering te verwerven. De persoonlijkheid van elk type is opgebouwd uit oude, uit de jeugd stammende geautomatiseerde patronen.
Anders gezegd: de persoonlijkheid is te zien als een combinatie van allerlei laagjes die om de essentie van elk type heen geweven zijn, waardoor de essentie versluierd wordt en naar de achtergrond verdwijnt. We identificeren ons met de sluier, de persoonlijkheid, en zijn onze essentie vergeten.
Als je de maskers, "de laagjes", laat vallen, leef je vanuit je essentie. Dat betekent helder waarnemen van wat er in het hier en nu plaatsvindt. Vanuit je volwassen intelligentie, gevoelens en bekwaamheden ga je dan rechtstreeks handelen.
Mijn uitgangspunt is dat ieder mens uniek is en alle negen Enneatypen of energieën in meer of mindere mate in zich heeft. Iedereen kan ook van alle negen energieën gebruik maken en de minst gebruikte energieën desgewenst meer gaan ontwikkelen. De kunst is om daardoor (steeds meer) los te komen van onze geautomatiseerde oude patronen.

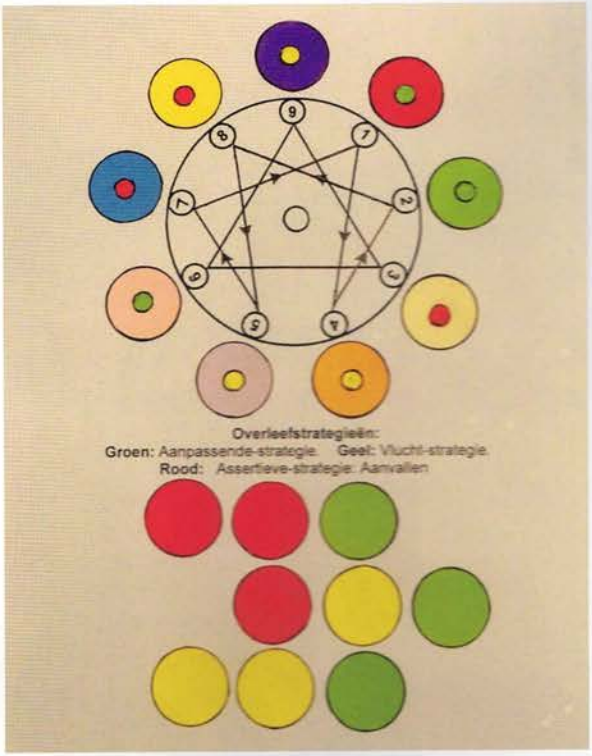
Die kunst van het loskomen is de basis van het begeleiden met de PER-code

COACHEN MET DE PER-CODE.

Stap 1: vaststellen van de PER-code
De coach werkt met negen kaarten waarop de essentie en de specifieke persoonlijkheidskenmerken vermeld staan van elk enneagramtype.
Tijdens een sessie leest de coach de informatie voor vanaf de typekaarten in de volgorde 1 tot en met 9 en licht de informatie waar nodig verder toe. De coachee wordt

gevraagd om alle negen typekaartjes geordend voor zich neer te leggen.
De best bij hem of haar passende bovenaan, de minst passende onderaan.

De zo gevonden volgorde van de negen kaarten noemen we de PER-code. Ik geef deze PER-code weer, zoals in afbeelding 2 te zien is.

Stap 2 werken met de PER-code
In het volgende gesprek sluit ik aan bij de gevonden persoonlijkheidscode van de coachee en kan daarmee snel en gericht ingaan op de daaraan ten grondslag liggende aspecten, zoals:

- De mogelijke vervormingen en verboden. Bij de drie á vier hoogst scorende typen zullen vaak vervormingen zichtbaar zijn. Bij de laagst scorende typen is het de vraag of er minder aanleg is, of dat er op het gebruik ervan een verbod ligt.
- De strategieën: Aanvallen, Aanpassen en/of Vluchten als overleefstrategie.
  Elk type reageert in bedreigende situaties met een van de overleefstrategieën.
  De assertieve typen 3, 7 en 8 streven ego-expansie na en vallen aan (assertief). De meegaande typen 1, 2 en 6 streven dienstbaarheid na en passen aan.
  De terugtrekkende typen 4, 5 en 9 nemen afstand. Ze schuilen in hun verbeelding, trekken zich ook fysiek terug en vluchten weg.

Bij de PER-code in het voorbeeld, afbeelding 2, valt op dat de assertieve strategieën (rood) bovenaan en vlak bij elkaar liggen. Dit individu zet zich krachtig neer, is gezaghebbend, inspirerend en op succes gericht. Vervormd kan dit individu manipulatief, oppervlakkig en narcistisch zijn.

De PER-code is geen vast gegeven en kan afhangen van de situatie en de tijd. Het is daarom aan te bevelen om na verloop van tijd nogmaals de PER-code met de coachee te leggen en dan gericht aandacht te geven aan eventueel opgetreden veranderingen.

MIJN PER-CODE

Volgens mijn PER-code was ik 10 jaar geleden een echte aanpasser. Na het doen van een speels rollenspel bleek dat dit ook echt voor mij opging. Daarna vielen veel "inzicht-kwartjes" voor mij. Andere persoonlijkheidskenmerken werden uitgelicht.
Na verloop van tijd legde ik mijn PER-code weer en waren de ontwikkeling die ik doormaakte, daadwerkelijk terug te zien in mijn PER-code. En het proces gaat bij mij nog steeds door!

Ik leer steeds minder te handelen vanuit mijn patronen van het verleden en steeds meer vanuit mijn essentie te doen wat past en aan de orde is in het nu. Zo is het werken met de PER-code een prachtige effectieve methode bij het startpunt van elk ontwikkelingsproces. Daarnaast is het een handig hulpmiddel tijdens het gehele traject naar zelfkennis. Het pad naar echte Vrijheid.

Zo ontdek ik wat Vrijheid is, vrijheid van het verleden, vanuit niet (vooruit) weten, vanuit speelsheid en plezier leven in plaats van slachtoffer zijn van de omstandigheden.

Wil je kennismaken met deze werkwijze en ervaren hoe krachtig dit is?
Neem contact op: bel of app. Voor nadere informatie: Het Wendbare Pad Levenskunst. Diny Eggen.
Tel./app. 06-13802679.
Zie ook de agenda van Transpersoonlijk Netwerk.

TRANSPERSOONLIJK.NET, NETWERK VOOR ZORGPROFESSIONALS
Transpersoonlijk.net (TPnet) is hét netwerk voor de coach, counselor & therapeut
Leden krijgen een webpagina en korting. Zie: https://transpersoonlijk.net/info-lidmaatschap/